

Såmannssøndag

Fjellhamar kirke 12. februar 2017

Lukas 8,4 – 15

PREKEN

SAMLET SEG OM HAM

SP er i vinden for tiden, og jeg tror jammen de har Jesus med på laget også. Jesus var jo det distriktstiltaket i seg selv: *Mye folk strømmet nå til fra byene...* Og når han hadde byfolket for seg så fortalte han dem om hva? Jo, om å så, om bonden og bondens hverdag.

Noen har lurt på om Jesus, som en del av konflikten med det religiøse etablissement, hadde blitt kastet ut av synagogene. At han hadde fått innreiseforbud til synagogene, så derfor oppholdt han seg i ødemarken. I så fall var Jesus ingen ekte SP'er, men tvunget ut dit av FrP. Det fungerte i så fall ikke så godt, for folk strømmet til Jesus der han

var. Folk reiste ut på landet, motstrøms, i store mengder, fordi de ville høre og se Jesus. Jeg synes det er vakkert og talende uttrykt: Da en stor folkemengde hadde samlet seg om ham. Samlet seg om ham. De var ikke umotivert elever på obligatorisk skoletur. Ikke reformleie arbeidstakere på enda et seminar om ny organisering. Samlet seg om ham. Jeg ser for meg vanlige folk av alle typer og sosiale lag som dro ut til Jesus og satte seg ned rundt han. De visste ikke helt hva de ville mange av dem. Hva de lurte på, eller hva de søkte. Men de var bestemt på at turen ut dit Jesus var, den ville de ta. De ønsket å være rundt Jesus og høre hva han hadde å si. Se han. De ville ikke høre en mening om noe, det var det lett å ha og mange som hadde. De hadde en forventning om at Jesus på en spesiell måte så ting på en annen måte, med en klarhet som skar igjen om skilte viktig fra uviktig, sannhet fra «false facts». Så de samlet seg om ham. Og det var fint å samle seg sammen med mange andre. De hadde noe felles. De ble som en stor familie.

For meg er gudstjenesten noe av det samme. Eller bibelgruppa jeg går i. Samlet seg om ham. Uten å være helt sikker på hva jeg vil hver gang. Uten å være klar over hva jeg lurer på eller søker. Men jeg har lyst til og trekkes mot å være der hvor folk samler seg rundt Jesus. For det er mange ulike folk som gjør det selv 2000 år etter at han levde på jorda. Det er fint. For vi har noe felles, vi er som en stor familie.

PARABOLES

Så fortalte han dem en lignelse. Paraboles heter det på gresk. På 80-tallet smalt folk disse gigantiske tallerkenene, parabolene, opp på husveggen. De fanget opp signaler, og omsatte de til bilder på skjermene våre som vi kunne se og høre å få noe ut av. Jesus talte mye i lignelser når han skulle forklare Guds rike. Han omsatte Guds virkelighet, signaler fra det hinsidige og åndelige som vi aner er der men ikke så lett får tak på, og som da i hvert fall ikke er så lett å sette ord på, til bilder vi kunne kjenne igjen og forstå. Som en såmann som gikk ut for å så. Han startet jo ofte lignelsene med: Himmelriket kan lignes med. Jesus var altså en

parabolantenne, som fanget inn alle signalene om Guds rike og ga de til oss i bilder vi kunne forstå.

Men forstå og forstå. Jesus sa jo at disiplene var det gitt å kjenne Guds rikes hemmeligheter, mens de andre fikk det i lignelser for at de skal se men ikke se, høre men ikke forstå. Så selv om lignelsen gir oss kjente og forståelige hverdagsbilder, så er overføringen, eller tolkningen, av hva det forteller oss om Guds rike og Guds virkelighet, ikke gitt. Guds rike og virkelighet er annerledes, og det at det lignes med noe, er kanskje det nærmeste vi kommer. Språket kan ikke helt romme det?

Tolkningen av denne lignelsen er jo grei, på den måten at den er en av de få som Jesus også forklarte.

EN USEDVANLIG SÅMANN

Jesus sa ikke hvem såmannen er, men det mest nærliggende er at det er Gud. Såkornet er jo Guds Ord. Det er en ualminnelig raus såmann vi møter. Skjødesløs kunne vi si. Ingen bonde gjør sånn med det dyrebare såkornet. Strør det ut helt ukritisk så

det faller på veien, på steingrunn og blant tornebusker. En god bonde hadde jo begrenset seg til å så der det var godt jordsmonn. Såkornet er jo dyrebart. Frukten av en vellykket avlingen og mislykket avlingen før vinteren kunne bety liv og død for folk, inkl det å ha såkorn til neste år.

Såmannen er usedvanlig raus, og sår hvor ingen kan forvente at noe høstes. Jeg hørte en prestekollega fortelle om en annen kollega som veldig ofte satt i kø inn mot Asker fra Lier om morgen. Og da bestemte han seg for å kaste ut en håndfull solsikkefrø på en midtrabatt han alltid stanget forbi. Hver morgen en hel vår. Midt på E18 med asfalt og eksos på alle kanter. Den sommeren var det fullt av solsikker på en midtrabatt på E18 inn mot Asker.

Det sier meg at vi også må bare må dele og spre Guds ord ut overalt egentlig. For hva vet vi om hvor den gode jord er? Hvis vi hadde undersøkt hva dere satt igjen med etter denne prekenen så hadde det vært veldig forskjellig. Og kanskje ikke så oppmuntrende for meg. Noen hadde kanskje husket

at Jesus var en parabolantenne, andre kanskje tenkte mest på hvor den midtrabatten ved Asker kan ha vært. Uansett, det er kjensgjerning at det er så mange ting som spiller inn når et budskap tas imot. Det er så mange ting i den enkelte av dere som avgjør hva dere hører og tar med dere. Og det samme med det som er mye viktigere enn mine ord, nemlig Guds ord. Det kommer jevnt og trutt mennesker til tro her i Fjellhamar menighet. Langsomt eller raskt. Ungdommer og godt voksne. Hvorfor begynte troen å spire akkurat der? Og hva var det som gjorde at det begynte å spire? Flere ganger har det begynt å spire i et menneske uten at de har hørt noen preke eller vært i kirken. Guds ord er ikke en ressurs som går tom eller blir brukt opp. Det skal vi dele og spre ut overalt uten å vurdere sjansene for hvor det faller i god jord.

JORDSMONNET AVGJØR

Såmannen er viktig, såkornet er viktigere, men aller viktigst er jordsmonnet. Selv om jordsmonnet blir uinteressant uten såmann og uten såkorn, så er det jordsmonnet som avgjør resultatet. Såmannen er den samme og sår overalt. Såkornet er det samme,

det har spirekraft. Det trenger vi ikke å uro oss for. Men jordsmonnet, det er vår side av saken og det er skiftende og da avgjørende. Hvilket jordsmonn faller Guds ord i hos meg? På veien, det blir borte i farta før det har festet seg på noen som helst måte. På steingrunn, vi fasineres og begeistres i øyeblikket og tar det med oss de neste dagene, kanskje ukene, men så passet vi ikke på å få mer næring til den spirende troen, og det tørket inn. Blant tornebusker, Guds ord og troen gir gjenklang i oss og vi er positive og vil gjerne ha den med oss. Men alt vi bekymrer oss for og strever med, alt vi eier i vår materielle rikdom tar og krever stadig mer og mer så det ikke var noe plass igjen. Eller den god jord hvor kornet spirer og gror og bærer mye god frukt.

Det går an å spørre seg, kan jeg velge hva slags jordsmonn jeg er? Er jeg ikke den jeg er, preget av min arv og historie, og i særdeleshet av de erfaringer familien, venner og kirken/prester har gitt meg av tro? Er jeg et brent barn, kan jeg da bare velge å være god jord? Det er ingen tvil om at de erfaringer vi har gjort og som har formet oss,

spiller sterkt inn. Og for noen er det å tenke at Guds ord og kristen tro er noe positivt som det er verdt å lytte til, det første lange steget som må tas. Men jeg tror vi alle kan gjøre valg ut fra hva vi ønsker og vil. Vil jeg lytte og gi det en sjanse? Vil jeg åpne meg for en tro? Vil jeg søke steder hvor Guds ord og troen kan bli sådd, hvor den kan få næring, hvor den kan gis hjelp til å vokse og bære frukt? Vil jeg lese det for barna mine eller ta de med på søndagsskole? Vil jeg gå til nattverd? Guds ord er truet i vårt liv av alt godt og dårlig som tar tiden og oppmerksomheten vår. Det er en del hindre for at det skal slå rot, spire og gro og bære frukt. Vi har et ansvar for hva vi fyller oss med, for å gi såkornet vekstmuligheter i livet vårt.

For det beste svaret på spørsmålet hva slags jordsmonn jeg er, er at jeg rommer alle jordsmonnene. Alle jordsmonnene ligger latent i meg, og det kan variere hvordan jordsmonnet er i meg. Min jobb er å kultivere mitt jordsmonn så det blir en mottakelig og god jord hvor såkornet kan spire og bære frukt.

ORD SKAPER VIRKELIGHET

For spirekraften i Guds ord trenger ikke vi uro oss over. Jesaja beskrev det med bildet av hvordan regnet fra himmelen kommer ned og setter i gang en ustoppelig kjedereaksjon: Vanner jorden, gjør den fruktbar, gir såkorn og brød å spise.

Ord skaper virkelighet. Det vi sier til oss selv blir over tid virkelighet. Jeg duger ikke, jeg er ikke god nok, ingen bryr seg om meg. Ord kan bryte ned. Og kanskje kom ordene første gang fra en annen. Ord som ble sagt om deg. Og definerte deg.

Ord skaper virkelighet, også de gode ordene.

Kjærlighetserklæringer – jeg er glad i deg, du betyr mye for meg. Rosende anerkjennende ord kan snu en grå og tung dag helt rundt. Kampen kan ofte være å ta de imot, tro dem, la de synke inn, ta de på alvor. Vi må øve oss i å ta imot de gode ordene, og vi må gi de til hverandre. For ord skaper virkelighet.

Når menneskeord kan bety så mye og skape så mye godt, hvor mye kan vi da ane ligger i Guds ord og Guds kjærlighetserklæringer? For mest av alt er Guds ord ord om at vi er elsket og dyrebare som de

vi er. Så dyrebare at Jesus kom og ga sitt liv for deg og meg, så vi kan gå fri. Jesus er Guds ord, han er Guds nåde til oss. Han er de gode ordene til deg og meg. Han er det vi skal lage god jord for i vårt liv. Jakob og Mia har startet godt i dåpen. Det er plantet noe grunnleggende godt dypt nede i dem. Gode ord om kjærlighet og nåde, om tro og håp, om Jesus. Så trenger det såkornet vann, lys og næring for dem og oss alle. Da er det fint å samle seg om ham, om Jesus, som her i dag.